

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Évi 16 frt. v. 32 korona. Negyed évi 4 frt. v. 8 korona. Hónapos 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ - HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitléri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az árnyoldal.

Országsszerte általános a panasz az üzleti és kereskedelmi téren már beállott hanyatlás és pangás miatt.

Az a nagy ünnep, melyet most a nemzet, s az azzal kapcsolatos gazdasági kiállítás már is érezteti a gazdasági élet összes ágazataiban.

Mindenfelől csak a panasz hangját halljuk. A kereskedő, az iparos, a vállalkozó érzi elsősorban a káros hatást ennek a nagy nemzeti vállalkozásnak. Az üzletmenet mindenütt és a kereskedelem mindegyik ágában a lehető legkedvezőtlenebb, a pénzbehajtás igen súlyos nehézséggel jár, sőt igen gyakran sikertelen marad, ennek nyomán pedig minduntalan szaporodnak a fizetésképtelenségek és csődesetek. Mindezzel a kereskedelmi élet összes nyilvánosságai a legkedvezőtlenebb pangás állapotát mutatják. Vajon mi lesz ebből?

Az eddig előfordult kisebb-nagyobb kereskedelmi válságoktól teljesen eltérő jellegű ez a mostani pangás. A pénzviszonyokra nem lehet panasz, mert hiszen tavasz óta oly annyira kiéleződött az erők gyűjtése, hogy a pénzpiacok és az egyes bankok is a legnagyobb pénzbenúságban usznak s valószínűleg küzködnek a hozzájuk áramló betétek gyümölcsöző elhelyezésének gondjaival. Másrészt pedig olyan politikai események nincsenek, melyek csak szolgálhatnának a kereskedelem hirtelen hitelbeszűntetésekre s egyéb hasonló válságok előidéző fordulatokra. Ha tehát sem a pénzügyi, sem a politikai viszonyok nem mondhatók a pangás előidézőjéről, — mivel lehet tehát megkölni a jelenlegi állapotot?

A felelet erre csak is egy lehet: általában a mi mezőgazdasági állapotunk okozói ennek a helyzetnek. S ha jól meggondoljuk a dolgot, hát csakhamar meg is találjuk a szoros kapcsolatot ezen az alapon az ok és az okozat között. A mit az agrárius nemzet gazdák mindenkor hangoztatnak, hogy tudniillik a mezőgazdaság a forrása Magyarországnak, tévénységének még a legkülönbözőbb gazdasági ágak elrejtett zugai között is, ez az axióma most fölötté kellemetlen módon, de tényleg a leghatásosabban megtalálja, a maga érvényesülését s bizonyosságot szolgáltat önmagának igazolásul.

Mert igenis a mezőgazdaságban

öt év óta tartó súlyos dekadencia az oka a mostani kereskedelmi válságnak. A terményárak rohamos alásüllyedése, mely egész az utóbbi hetekig állandó volt és megnehezítése s az állattenyésztést sújtó óriási csapások valóságilag elerőtlenítették gazdáinkat, úgy, hogy a legszükségesebb életfenntartási eszközök és anyagok fedezésén túl valóban nincs vásárló képességük. Ez pedig annyit jelent, hogy tíz millió ember szükségleteiben történik megszorítás, s tíz millió vásárlóval kevesebb jelentkezik a falusi kereskedőnél és iparosnál, mint a közvetítő kereskedelem és az ipari tevékenység hálózatai rendszereinek végpontjainál.

A falusi kiskereskedő és a kisiparos ekként leghálásabb publikumát kénytelen nélkülözni, s elvesztvén magától azt a támaszt, amely ő fölé felváltva kötelezettségeinek alapja volt, természetesen nem tudja teljesíteni ezeket a kötelezettségeket. Ekként megy át a gazda baja a kiskereskedelemre s ezeknek révén a közvetítés többi stádiumaira, miglen a felsőbb rétegekben, a hol a baj mérve már nagyobbak, kitörésre jut. Kezdetben sporadikusan mutatkozik ez a kitörés, de a jelenség mindinkább szaporább lesz és végül általánossá fejlődve, a kereskedelmi válság minden ismérveivel lép föl.

A jelenségekből ítélve, ilyen kereskedelmi válság előtt állunk mi most, a millenium évében. A mikor százézer nyí idegen fordul meg az országban, a mikor egy nagy kiállítás hasznát a legközvetlenebbül kellene éreznünk, — ugyanakkor általános panasz hangzik az ország minden részéből a súlyos viszonyok miatt. Eddig csak a gazdák panaszait kellett hallgatnunk, de most már a többi foglalkozási ágak mindinkább növekedő bajai is szaporítják gondjainkat.

Minden arra mutat határozottan, hogy a kiállítás berekesztése után egy nagy és általános gazdasági válsággal kell majd megküzdeni. Azoknak, a kik mezőgazdaságunk ügyeit állásuknál fogva és hivatásszerűen intézik, hivatalos kötelességük lenne most legalább a tizenkettő órában a fenyegető veszéllyel igen komolyan foglalkozni. Mert ez a veszély kikerülhetetlenül bekövetkezik, s ezért kell, hogy előkészüljünk rá.

Igaz-e?

Horánszky Nándor, a nemzeti párt elnöke, tegnapelőtt választói körében beszámoló beszédet tartott, melyből közöljük az alábbi nagyrészt részleteket.

De vessünk egy futó pillantást magára az ország jelenlegi helyzetére — így folytatja — és kérem, hogy feleljenek meg önök a következő kérdésekre:

Igaz-e, hogy a nemzetiségi kérdés ebben az országban sohasem volt annyira elmergesedve, mint most?

Igaz-e, hogy a felekezeti béke sohasem volt feldulva ebben az országban annyira, mint most?

Igaz-e, hogy a gyűlölködés a monarchia két állama között ma — ugyiszlán — a késhegyig ment?

Igaz-e, hogy politikai nézetekért sohasem üldözték annyira az ország polgárait, mint most?

Igaz-e, hogy a választási erőszak, a törvénytelenesség és korrupció sohasem fektlenkedett az országban annyira — mint most?

Igaz-e, hogy a politikai borra való, a vicinális vasutakon kezdve, legeszen az italmérés engedélyek osztogatásáig soha sem osztogatott oly cinikusan, mint most?

Igaz-e, hogy az adminisztráció ma nem a polgári rendet és nyugalmat, hanem a zaklatást és üldözést jelenti?

Igaz-e, hogy az állami és községi direkt és indirekt adóterhek sulya egyre pusztítóbban nehezedik az ország adózó polgáira?

Igaz-e, hogy az általános elszegényedés mindegyre jobban terjed?

És ha mindezek igazak, mondják meg kérem, hogy hol és miben látnak egy egészes gondolatot vagy cselekedetet, mely ezeknek megállítására, vagy csökkentésére irányul?

Sőt, hogy magasabb tekintetéről szójak, hol van az a politika, mely a magyar állam önállóságának, az 1867. alap teljességének megfelelő megerősítésén fáradozik? Hol van az a politika, mely az ország érdekeit közgazdasági téren megőrzelmazni igyekszik? Hol van az a politika, mely a takarékosságnak és a berendezés egyszerűsítésének segélyével az 500 millió forintot már is közel járó államháztartás további fokozásának útját szegné s a deficit bekövetkezését megakadályozni igyekszik? Avagy egyáltalában, hol és miben áll a kormány a politikája? Én nem tudom, mert nem látom.

Kibontakozás?

Egyik budapesti félhivatalos újság arra a felfedezésre jut, hogy a már régóta nyomozott parlamenti helyzet a kibontakozás felé közeledik. Csak napok kérdése, hogy ez pozitív formában a nyilvánosság elé kerüljön. — Tudvalevőleg Szapáry Gyula gróf és Széll

Kálmán már régtől fogva keresik a módot arra, hogy a közjogi alapon álló pártok a kiegyezési akcióra egyesüljenek, miután a jelenlegi viszonyok mellett nincs remény arra, — hogy a parlamenti „többség” eredményes munkát végezhesen.

Ennek az akciónak első akadály a nemzeti párt volt. Ez az akadály most már megszűnt.

Értésülünk szerint — és ez a Horánszky Nándor legutolsó beszédében is impliciten benfoglaltatik — Horánszky a kibontakozásnak ezt a módját is megálalta, — a mennyiben a párt nemzeti aspirációiról hallgatott, a néppártot pedig elítélte.

Ez a taktika azt jelenti, hogy a nemzeti párt a küszöbön álló fontos, gazdasági kiegyezés érdekében, az ország reális érdekei szempontjából programjának idealisabb részét felfüggeszti.

Jelenleg a legaktuálisabb és az ország komoly érdekeire való tekintettel a legfontosabb a kiegyezési probléma. A nemzeti párt hozza meg azt az áldozatot, hogy a kibontakozás útja elé ne gördítse nemzeti aspirációinak és egyházpolitikai álláspontjának akadályát.

Az így előálló kibontakozási lehetőségnek legfőbb előmozdítója Szapáry Gyula gróf (?) a kibontakozást a szabadpárt párt nagy többsége is megbizik. (?)

Ő lesz a koalíciós, kiegyezési többségnek a vezére, miniszterelnöke pedig az új kabinetnek Széll Kálmán lesz. (?)

Már, hogy aztán mindegyre jelszavakból mi fog teljesülni, azt még tán a bölcs félhivatalos sem tudná megmondani.

Szamosujvári levelek.

VI.

Legujabban egy régészeti társulat látszik alakulni Szamosujváron. — Deés számára.

Ez a paradoxon úgy értendő, hogy tekintélyes és érdemes szamosujvári férfiak abban fáradoznak, hogy létrehozzanak egy szaktudósokból álló arkeológiai társaságot Szolnok-Doboka vármegye számára, Deés székhelyül.

Bármily tetszetősnek látszik a dolog első tekintetre még előttünk is, teljesen még sem vagyunk megbarátkozva az új társulat tervével, a melynek alapszabályai már készen vannak.

Tudósainkat, ásatásaink eredményét, a környékbeli régészeti leleteket — miért kellene a szomszéd városba szállítani, midőn Szamosujvár, (mint a volt Doboka vármegye székhelye) oly jelentékeny területi érdekszférára, s a tudományos kutatást illetőleg oly nevezetes vidékre támaszkodhatik, minő az úgynevezett „Mezőség”?

csak a forstellungról nem. Beszédközben hozzám fordul nővérem s így szól: Oh te Pista, miért mivelsz te ilyen izetlen bolondságokat? ...

Hej! Ha pap lettél volna! ...

Mit szólhattam rá? Anyám rám nézett. Szemei könybe láadtak! Oh ezek nem prédikációim alatti könnyek testvérei voltak! A bánat nehéz fellegének cseppjei voltak ezek s szemrehányásképpen végig gördültek a kebelre, melyből az életet szívám, hogy annak a jó anyának, a ki szült, gondozott, nevelt s mindenek felett annyira szeretett, nem teljesítém kívánságát, hogy pap legyek.

Pirulva suttogtam le szemeimet pár percze; de lekém azt rebegte: „Várj jó anyám, örülsz te még énnekem.”

Beryl.

A Gilán szerzőjétől.

Angolból fordította: Amica.

IV.

(Folytatás.) (10)

Molly a közmondás szerint — oly meleggő tette a helyet az egész családnak, de főleg Berylnek és a szegény dokornak, hogy a szakácsné és a szolgáló „felmondtak” és a család kevésbé független tagjai, a kik szerencsétlenségükre nem voltak képesek — ezeknek a példáját követni, annyi türelemmel viselték kemény sorsukat, a mennyivel képesek voltak azt tenni és várták míg a vihar elvonul és Fredné a gondviselés azon titokteljes végzetében, hogy Berylnek egy gazdag gyarmatoszt adott férjül, míg őtet egy rosszul fizetett doktorral elégítette ki — jobban megnyugszik.

Talán nem is vagyunk elkésve még a terv bírálatával arra nézve, hogy fordítsunk egyet rajta, s megosszáljuk az új tudományos társulatot; de úgy, hogy a vármegyét, illetve északi Erdélyt átengedjék Deésnek, s a magunk részére megtartsuk a Mezőséget, Szamosujvár székhelyül.

A tudományos kutatásnak és gyűjtésnek eme decentralizációja éppen nem lesz kárára az ügynek; kivált ha egyszerűen régészeti társulat helyett egy régészeti, történelmi és néprajzi társulat lehetne, a mint hogy csakugyan lehetséges is volna, létrehozunk.

Az itteni ügybarátok és az érdekelt szaktudósoktól függ, hogy méltányolva ez álláspont specialis előnyeit: városunkat egy nagy vidék tudományos kutatásainak s gazdag múzeumának központjává és székhelyévé emeljék!

Lunkai.

Őrült mozdonyvezető.

A Bécs mellett fekvő Weidlingau-Hadersdorffban, hétfőn szörnyű szerencsétlenség történt. Daderer és Göhl vállalkozók iparvasutának teherpályaudvarán Wudetz János mozdonyvezető elindította a mozdonyt, mely 12 looré-kocsit vontszolt maga után az Auhosor és Hadersdorf között dolgozó kotrógéphez.

Utközben a vonat rendes menetességgel haladt, de egyszerre csak Emeder Tamás fűtő észrevette, hogy a mozdonyvezető arca szörnyen megváltozott s keze görcsösen ragadja meg a gőzmozdony emeltyűjét és tolja előre. Emeder leugrott a vonatról, a mozdony pedig örült sebességgel rohant a kotrógépnek s bezúzta a gép falát. Wudetz a mozdony és gép közé került s nyomban meghalt.

Az összeütközés következtében az emeltyű hirtelen visszadobott, mire a vonat gyorsvontatességgel rohant két kilométer visszafelé s a hűteldorfi úton levő hid egyik ívébe ütközött s ott szerte-széjjel ment.

A kocsik már utközben elszakadtak a mozdonytól s a pályatest mentén heverték. Szerencsére, hogy a sebesség, melylyel a mozdony haladt, minden gőzét felemészítette, mert különben bement volna a hadersdorfi pályaudvarig s itt szörnyű katasztrófának lehetett volna okozója.

Emeder, ki leugrott a vasutról, súlyos belső sérüléseket szenvedett.

Minden jel arra mutat, hogy Wudetz pillanatnyi elmezavarában indította meg nagy sebességgel a vonatot s életével fizetett az utért.

Néhány nap múlva kellett volna esküvőjének megtörténni.

Egyszer Bécsben mint elmebáborodot-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1896. Szeptember 10.

Két könnycsepp.

Irta: Szentgyörgyi Pista.

Ábéczés iskolámat a diósörnyői falusi iskolában jártam ki, hol is az utolsó évben diákiszóra is ráfogtak: mert bizony tudós embert akartak ám belőlem is faragtatni és szülein.

Az volt a kívánságok, hogy legalább a „pap legyen Pistából.” Kálomista gyerek voltam s melyik szegény kálomista szülei se óhajtanak papot csinálni fiából!?

Készítettek engem mindenféleképpen, tanácsoscal, kalácsoscal, jó szóval, virágoscsal. Virágoscsal bizony! Rám fért! Olyan falutól gyerek, mint a milyen magam voltam, két emberöltőben s m terem. Jaj, tehát tudósnak kellett lennem s Debreczenbe kellett mennem, készülni okos embernek.

Hogy miért éppen Debreczenbe? hisz másutt is kikészül az okos s tudós ember: a magyarázata abban rejlik, mivel anyai, Jakab-ágon a Cséhszombathy alapítványon tanulhattam. Ezt csak azért hozom fel, hogy jó szülemnek a rokoni összeköttetés is kedvezett, hogy tanításomat nekik könnyebb tegye s talán ezért is szánhattak engem a pápi pályára, mely nálunk kálomistáknál tudvalevőleg oly későre adhatja meg a fiatalembernek az önállóságot és kegyeret.

Önállóságot! hamar kész ember lenni! Kenyer! ezzel az eszmével sok bajom volt. Ilyetén töprengéseim közt jött tudomásomra édes atyám által, hogy Alsó-Dabason a rektorság megütrült.

Nosza, ehol a jó alkalom, ez éppen nekem való gondolám, önállóság, kész-ember. El is mentem. Rektor lettem. De tudja isten, nem ez volt az, a mit én kerestem. A gyerekekkel való bajlódást nem töltötte be vágyamat; de ha nagytiszteletű papom által abban a kegyben részesültem, hogy ünnepnap délután vagy egy vasárnapon prédikálhattam, az már ünnepe volt az én lelkemnek is.

Be is fogtam akkor mind a hatot, úgy prédikáltam, hogy csak zengett belé a dabasi templom, s arra jöttem rá, hogy nagyon szeretem, ha beszédemet sokan hallgatják, szóval, a mit produkálni tudok, szerettem vele nyilvánosság elé lépni.

Egy ünnepnapon — mint nálunk kálomistáknál néha szokás — én, a rektor prédikáltam.

Templom előtt hívtam édes anyámat, hallgatna meg. Mindegyre vonakodott. Féltem, hogy belesülök.

Templomba megyek, anyám otthon maradt.

Javában oktatom a hiveket, egyszerre nyílik az ajtó s kit látok? Az én anyám lépeget, csendesen be s mint a bűnösök legbűnösebbje, megvonja magát s megvonul a leghátulsó, az öreg padjára.

Mint ki lopni jött az ur házába, úgy összekucorodott szegény!

Szemeit nem merte levenni a szomszédja által tisztességből elibe csuszított szoltárról, pedig ha e pillanatban tört tiszta lélek a szent ízelet alatt, ő a legtisztábbak egyike volt; ámbar hogy most az egyszerűnem az urban, s annak igéjében, hanem a tiuban, vagyis az édes fiában jött gyönyörködni.

Mem zavarodtam meg, — folyt a diós munka.

Egyszerre észreveszem, hogy az én öregem egyre tőrülgeti a szemeit. Addig-addig tekintgettem az öregem felé, hogy az én szemem is elhomályosodtak.

Szerencsére éppen az „Ament” zengém el stentori hangon, s ő menekülve a szorongatástól, hogy belesülök, gyönyörrel veti fel rám szemeit, tekintetünk egymásra tapadt!

Ő szegény azt gondolta: „Oh! milyen pap lesz az én fiam!” Én pedig: „Hej! milyen színész leszek!”

Egy év múlva színész lettem. Néhány évre Molnár György Ördög pilátus társulatához kerültem Budára. Édes anyám meglátogatott.

Hívtam színházba... nem jött el... de hála istennek játékközben sem jött ám el. Ejőtt a nővérem. Bár ő se jött volna el. Operettet adtunk! Hej! járta a kánkán.

Oktattuk a hiveket, folyt a diós munka. Hogy bukfeneket nem hánytunk, csak azon mult; mert mint magyar fiuk, nem tudtuk többre vinni az ősi czigánykerék vetésnél. Forstellung után haza.

Vacsorálunk. Beszélgetünk mindenről,

tat megfogták az utcán s hosszabb ideig volt megfigyelés alatt.

MINDENFELE.

Kolozsvár, szeptember 10.

— **Komoly kérdések.** A budapesti újságok rövidebb időközökben állandóan irnak arról az országos jellegű ünnepélyről, melynek színhelye a jelen hó utolsó napján Kolozsvár városa lesz. E napra van ugyanis határozva a Mátyás- király emlékére emelendő szobor alapkövetelési ünnepélye. Ugy tudjuk, hogy erre az ünnepélyre nem kisebb embert, mint magát a koronás királyt is meghívták s a Felső elfogadta ezt a meghívást és képviseltetni fogja magát. Azt is tudjuk, hogy a milleniumi országos ünnepségek sorozatába felvették ezt a mi ünnepélyünket is, a mi arra mutat, hogy a felsőbb körök is országos jellegűnek nézik. Azt is tudjuk, hogy még alig husz nap választ el a nagy naptól — és mit láttunk az arra való előkészületekből? — Látjuk azt, hogy ennek az ünnepélynek nincs gazdája, mert mindekkor egy erélyes, egy tervszerűen cselekvő és egy munkás főnök és kéznek semmi szerepe nem jutott, legalább semmi külső jel nem mutat arra, hogy valaki a hivatalos közlő valamely komoly lépéssel előbbre vitte volna az ügyet. Ma végre mégis láttunk valamit egyik üzlet kirakatban: egy meghívót, melyet Albach Géza polgármester aláírásával látvára nyomtattak ki és kitették egyik kirakatban, hogy hát a nagyérdemű közönség mégis lásson valamit és higgye el, hogy minden úgy történik, a mint kell és minden rendben lesz és minden méltó lesz Mátyás király emlékéhez és az országos jellegű ünnepséghez.

De már most kérdjük: kire van bízva tulajdonképpen ennek az ünnepnek a tervezése és rendezése? Kinek lett kötelességévé téve ideje korán megcsinálni az ünnepély részletes programját és ki lesz hivatva azt előkészíteni s a rendezési munkálatokat végrehajtani? És ha ily megbízást kapott már valaki, kérdjük mit tett ez érdekében eddig és mit szándékozik tenni a hátralévő idő alatt? Végül arra vagyunk kíváncsiak, hogy az a husz nap, a mi hátra van elég lesz arra, hogy csak az eddigi mulasztásokat helyre pótolják. Mind eme kérdésekre Kolozsvár város reputációja és Mátyás- király emléke nevében kérünk gyors választ miután azoktól, a kik fontos ügyben tényszerű, vagy valamelyes megbízatást vállaltak magukra. A dolog sokkal fontosabb és sürgetőbb, sem hogy továbbra istétlenkedve várjuk az események bekövetkezését.

— **A kolozsvári polgári leányiskola,** mely a jelen tanévvel kezd meg működését — az előjelekből következtetve egyike lesz a legkeresettebb tanintézeteknek. A beiratások ugyanis ma vetők kezdetüket, s a növendékek a szó szoros értelmében meglepték az intézetet úgy annyira, hogy az összes jelentkező befogadására aligha lesz elégséges az intézet. Ebből a tényből is látszik, hogy ez iskola rég érzett és komoly szükségét van hivatva kipótolni.

— **Esküvő.** Róth Károly, deési birtokos ma tartotta esküvőjét Veszprémi Róza-

val, özv. Veszprémi Antalné bájós és szép leányával. Násznagyok voltak: Simó Lajos országgyűlési képviselő és dr. Ince Béla, oláh láposbányai kincstári orvos. Nász aszonnyok: Simó Lajosné és dr. Ince Béláné. A polgári kötés után a menyasszony nagyanyja özv. Ince Józsefné trencsintéri házában folyt le a megható egyházi szertartás. A fiatal párt Vársárhelyi Boldizsár, — deési református lelkész eskette össze egy szép beszéd kíséretében. Az esküvön jelen voltak: a menyasszony nagybátyja Ince Emil, árvaszéki tölök, a menyasszony testvérei, Veszprémi Ida, Antal és Béla, Tüzes Karácsony deési kir. közjegyző és neje, Krémer Lajos deési birtokos, Simó Béla tanfelügyelő Csejy Ernő honvéd százados, dr. Hankó Ödön vármegyei főorvos Deésről, Simó Lajos és neje és Róth Boriska. Az esketési szertartás után gazdag lakoma volt. A délutáni vonattal a fiatal pár a férj lakóhelyére, Deésre utazott. Örökön tartandó boldogság ki érje szép frigyét.

— **Sigmond Dezső,** Kolozsvár város második kerületének országgyűlési képviselője, mint halljuk a jövő választáson nem akar fellelni. A kormány-part nagy moguljai most alkalmas képviselő-keresésben utaznak s szeretnék legalább is egy minisztert csipni a kolozsvári kerület számára. Állítólag már megkínálták Bánffy Dezsőt is, Josika Samu bárót is, de mindkettőt azt felelte, hogy nem kér belőle. Mint halljuk, ha Szász Domokos püspököt megkínálnák vele, meg h o z n á e z á l d o z a t o t s z e r e t e t t v á r o s á r t.

— **Béldy Ákos grófné,** mint részvétellel értesültünk, még mindig ágyban fekvő beteg. A nemes urnó hosszas betegsége általános részvételt keltett az erdélyi részeken s folyton kérdőzködnek egészségi állapota felől lapunknál.

Azt mondják... Azt mondják, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter sürgönyözött Albach Géza Kolozsvár város polgármesterének, hogy csak egy fog megjelenni a Mátyás-szobor alapkövének a letéti ünnepélyénél, ha arra K a s s i c s Pétert is meghívják.

— **Iparos kongresszus Kolozsvárt.** Arról értesültünk, hogy az országos iparos kongresszusnak Budapesten kedden tartott zárt ülésén a jövő kongresszus megtartására vonatkozólag a kolozsvári ipartestület meghívását fogadták el. E szerint tehát a következő kongresszus színhelye Kolozsvár lesz. Helyesnek tartjuk, hogy Kolozsvár iparos osztálya azzal is élejtelt ad magáról, hogy házi gazdasági szerepet vállal el egy országos jellegű ipar mozgalomban; ezzel a meghívással mint egy rátermettsége és önérzete van dokumentálva. Mind az által, hogy helyesnek tartjuk a meghívást, nem tekintjük feleslegesnek felhívni a figyelmét elsősorban az iparos köröknek arra, hogy az ily meghívás minő kötelezettségekkel és áldozatokkal jár. Lesz még alkalmunk elmondani bővebben is a nézeteket e kérdésről, most csak arra figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy ha már a házigazda szerepére vállalkozott a kolozsvári ipartestület, akkor legyen embere is a dolognak, tartsa állandóan napirenden a ké-

boldog napokról, melyeket együtt fognak eltölteni.

Tökéletes júnusi este volt; fejük felett az ég tiszta kék volt, de — mert hosszasan időztek a desszertjük felett — a nap már lementen volt, és nyugot felé arany- és bíbor színt felhők festették be a folyót pompás színvagyulattal; az új hold, mint ezüst fonal szeliden fényelt; madarak énekeltek, egy vízi fecske csoportja körszótál a vízen, a piros fény a Beryl ruhájára és kedves arcára esett, a mint a csolnak tatjában állt. Ó nagyon boldognak és nyugodtnak látszott; arczán nem volt árny, sem a Normanra oly édesen mosolygó barna szemekben.

Az est bűbája, a körülte levő légkör nyugalma, a tájkép szépsége, mind együtt vére, gondjait és bosszúságait elfeledtették vele, elfeledtették vele az előtűlt levő elvált, és azokat a hosszú hónapokat, melyeknek el kellett múlni mielőtt jegyesét ismét meglátja. Mindezeket elfelejtette, és oly vidám volt, és oly édesdeden nevetett, hogy végre Norman egy kissé neheztelni kezdett.

Azt gondolta, hogy sokkal illőbb és az alkalommal található lett volna, ha Beryl kevesebbet mosolygott volna, elfogultabb és érzelmesebb lett volna, ha az utolsó estén, melyet Angliában együtt töltöttek, nem lett volna oly késő a trefálkodásra és nevetésre; és egy kissé bosszankodott és később nagyon hullágozó lett — s a haragját táplálva csendesen ült.

Beryl ezt eleinte nem vette észre. Ő nagyon boldog volt — és sokkal inkább el volt foglalva a folyton tánczó és szikrázó fényekkel, a vízi lilomok csoportjával, melyeknek a színe mostan fehér helyett aranyos volt, és az íves lombok hullámzása által, — melyek a folyónak egy bizonyos fordulataánál az egyik parttól a másikig nyultak.

Beryl sohasem felejtette el ezt a naple-

dést és ébressze fel a közérdeklődést, nehogy — mint sok más — ez a dolog is a közöny iszapjában megfenekedjék.

— **A kolozsvári nemzeti színház** tagjai e hó végéig N. Váradon fognak játszani, a hol gyenge pártolásban részt vett a társulat a nyáron. Az első előadást Kolozsvárt szept. 6-án fogják tartani a Mátyás-szobor alapkövének letéti ünnepsége alkalmával. Ez előadás díszelőadás lesz s magyar tárgyú darab fog színrre kerülni.

— **Szentgyörgyi Pista,** mint író. Szentgyörgyi Pista, a kolozsvári nemzeti színház kiváló művészeből sok minden kitelik. — Ha kell méhés, ha kell gazdász, ha kell lakatos, ács, asztalos stb. s a mint láthatja az olvasó, ha kell író is tud lenni. Tessék csak elolvasni az „Ellenzék” mai első tárcáját s gyönyörködve győződhet meg mindenki arról, hogy Szentgyörgyi ez újabb mesterségben sem kontár.

— **Gyászhir.** Egy kiváló ember-barát, rendíthetetlen hazafi hunyt el Sajó-Ládon. Gyászjelentése így szót:

R ö k k P á l n é született Scherer Klementin úgy maga, mint rokonsága nevében mély fájdalommal jelenti szeretett férjének Derzsényi R ö k k P á l n a k élete 87. évében, a szentegyház buzgó felvételét után folyó évi szept. 8-án reggeli fél 7 órakor végleg gyengülésben történt csendes kimúlását. A boldogult hült teteme f. évi szept. hó 9-én d. u. 4 órakor fog a sajó-ládi sírkertben a rom. kath. egyház szertartása mellett a feltámadás reményében elhelyeztetni. — Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. évi szept. 10-én d. e. 10 órakor fog a sajó-ládi plebániában templomban az Urnak bemutatni. Sajó-Lád, 1896 szept. 8-án. Nyugodjék békében!

— **Választási mozgalmak.** Csikmegyében is foly már a választási mozgalom. Egy kis töredéke a választó polgároknak, Gy.-Sz.-Miklóson Lázár Menyhértet léptette fel. Lázár magát kormánypartinak valja.

— **Meszesalji néphaz.** Ördög-Kuton „Meszesalji Néphaz” című alatti hitelszövetkezetet akarnak alakítani. Az alakuló közgyűlést közelebből megtartják.

— **A román nemzetiségi törekvések** története és jelenlegi állapota. I. köt. Irta Jancsó Benedek. Budapest, 1896. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ára 6 frt o. é. Jancsó Benedek, a „Szabadságharcunk és a dákorumán törekvések” című könyv szerzője a fennebbi cím alatt nagyobb szabású, újabb irodalmi művel gazdagított publicisztikai irodalmunkat. E 800 lap terjedelmű könyv csak I. kötete a fennebbi cím alatt tervezett alapvető munkának s az események folyamán II. József trónraléptéig vagyis a Hóra-féle lázadásig halad, megismertette mindenütt a magyar olvasó közönséggel, hogy az átlagos román történetírása a román nemzetiségi törekvések történelmi igazolásának elszálatól vezetett, miként fogja fel és magyarázza általában a történelem, — különösen pedig a magyar történelem tényeit, minden egyes esetben nagy tudással és erős kritikai érzékeléssel állapítva meg ezzel szemben a történelmileg való igazságot. Ezzel kapcsolatosan oknyomozóan előadja a román nemzetiségi törekvések fejlődésének történetét is.

— **Kutba ölte gyermekét.** Horváth Mária cselédleányt szándékos emberölés miatt a 273-ik §. alapján a 92 ik szakasz alkalmazásával 4 évi fegyházra ítélte a pest-vidéki törvényszék, mert Éva nevű kis le-

mentét; ez, és egy másik, melyet néhány hónappal később nézett, örökké tisztán és élénken fognak előtte állani míg él, és az emlékezete nem hagyja el.

Egy idő múlva észrevette a Norman hallgatását, és azt a szemrehányás tekintetét, melylyel ő reá nézett.

Előre hajolt, és egy kissé csodálkozva nézett rá.

— Mi a baj?

Milyen szomorú arczot csinálsz!

— Miről gondolkodsz? — kérde. Norman sóhajtott.

— En a holnapi napra gondolok, mondá érzélgős hangon.

Beryl összehúzta a szemöldökét, és e szavak által jelzett szemrehányás miatt elpirult.

— Oh, ne gondolj azzal! Ne rontsuk el a mai napot a holnapra való gondolkodással!

Mi tudjuk, hogy a holnapi nap elváltást és könyeket hoz magával; — de a mai nap tele van élvezettel és napfényvel, és együtt vagyunk!

Édes, ezenkívül feledjünk el mindent és a meddig tehetjük, örüljünk a napfénynek!

De ez a filozofikus nézet nem talált tetszést a Norman szemében.

Ő most érzélgős jelenetre volt hangolva és jobb szeretete volna, ha a Beryl hangulata talált volna az övével, s nagy barna szemében mosoly helyett könyek lettek volna s az arczán levő borzú réteg pőréből lett a mint válaszolá —

— Beryl, az kívánom, hogy bár én is olyan bölcs volnék, a milyen te vagy, de nem tudok az lenni!

(Folytatása következik.)

nyát Gődöllő közelében egy faluban, a hová azért ment, hogy dajkaságba adja a gyermekét, beülte a kutba. A kutná, mint elmondotta a törvényszék előtt, sokáig gondolkodott, vajjon beülje-e a kis gyermeket. Nagyon sajnálta szegénykét és sokáig eskölgatta, de aztán, a mikor észbe jött, hogy a gondok, a melyek reá nehezdednek és a nyomorúság, a melyben sanylik, úgy hogy megenni alól sem tud adni a kicsinek, rászánta magát, hogy elteszi láb alól a kis Évát, a leg egyszerű utójára megcsókolt és beledobta a kutba. A gyermek azonnal megfulladt. A bűnös anya azután feljött Pestre, hogy szolgálatba álljon. De már olyan jó helyet, a milyen a szertartás miatt kellett elhagynia, nem kapott többé. Ekkor elment hozzá és elmondta, mit tett gyermekével. A férfi, a mikor meghallotta a bűnös tettet, rávette a nőt, hogy jelentsen fel magát a rendőrségnek. A nő jelentkezett is és töredelmesen elmondott mindent. Nemsokára már a törvényszék elé állították, hogy feleljen a gyermek elpusztításáért. A törvényszék sok enyhítő körülmény tekintetbe vételével 4 évre ítélte el és ő é ítéletben meg is nyugodott. A közváltó felelőssége következtében a tábla is kezébe vette a büntöket és három hónap beszámításával, a melyet a vizsgálói fogságból a büntetésbe beszámított, helybenhagyta a törvényszék ítéletét. A büntetést azonban a mai naptól rendelte, hogy számítsák. A tábla Sárkány József másodelnök elnöklete alatt kimondotta, hogy az anyának az előre megfontolás a büntetést elkövetésének körülményei által ki van zárva.

— **A herceggímás Keszthelyen.** A keszthelyi templom felszentelése — mint tudósítónk táviratozza — nagy ünnepségek közt ment végre kedden délelőtt. Több ezer emberre menő közönség jelenlétében érkezett meg a templom bejáratához br. Hornig veszprémi püspök több kanonokkal, félkilenc órakor pedig Vaszary Kólos bíboros herceggímás. A felszentelési szertartás pont félkilenc órakor kezdődött, melynél 21 lelkész segédkezett. A szertartás után nagy mise volt, a mikor Ruschek győri esperesplébános igen szép alkalmi szónoklatot mondott. A szentmise után a herceggímás a katolikus legény-egylet zászlaját avatta fel. Délután két órakor a város közönsége társas ebédet rendezett, a melyen a város notabilitásai hivatalosok voltak. Felköszöntök mondtak: a királyi párra, a pápára, a herceggímásra, a püspökre stb.

— **A galicziai hadgyakorlatok.** Hétfőn kezdődtek meg nagy arányban Krysovice környékén a hadgyakorlatok Schulenburg és Galgóczy tábornokok vezetés alatt. A gyakorlat délután 2 óráig tartott, a mikor az ellenségeskedéseket beszüntették. A csapatok a nehéz terepviszonyok és a hosszas ütközet kettős fáradalmi mellett, dacára 8—10 óráig tartó menetelésüknek, igen jó állapotban voltak.

Tegnap kedden pihenő volt. Ő felsége, a király, reggel 8 órakor szűkebb kíséretével csöndes misét hallgatott a várkapornában. A 100 terítékű ebédre hivatalos volt Galgoczy tábornok is egy a tábornoki kar egy részével.

— **Agyonlőtt exkülgyminiszter.** A „New-York Herald” jelenti Rio de Janeiróból, hogy Carwalho volt külgyminiszter a pályaudvaron egy képviselő Moraes elnök jelenlétében agyonlőtte. A gyilkos 3 golyót lőtt Carwalho mellébe.

— **Panama Romániában.** A román kormány — mint bukaresti leveleznök sürgönyöz, — elhatározta, hogy Jászváros, Galacz, Ploesti, Foksani és Turnseverin városok képviselőtestületeit az előfordult sikkasztások és visszaélések miatt feloszlatja. Erre az intézkedésre a kormány a közvélemény nyomása alatt határozta el magát, bár köztudomású, hogy a vétkesek büntetlenül maradnak, mivel ezek és politikai barátaik igen szoros klikket képeznek, a melynek bírói üldözése a liberális párt elégtellen elemeit csak szaporítaná. Szótlojan belügyminiszter, a kit különben azzal vádolnak, hogy elnézésével a galaci visszaélések előmozdította — legközelebb megvált állásától és a tárcza vezetését Cantakuzino pénzügyminiszter veszi át, a ki most is — Szótlojan szabadságideje alatt — vezeti a belügyminiszteriumot.

— **Váltóhamisító huszáronként.** Csak a napokban adtak hírt Adamovits huszáronkéntes dolgaíró, a kit várfogságra ítélték bűnös könnyelműsége miatt, s már ismét egy huszáronkéntes bűnéről kell számot adnunk, a kit 3 évi várfogságra ítélték. Az esetről a nagyváradi Szabadság ezeket írja: A Gyöngyösön állomásozó 14. sz. huszárezrednél volt szolgálattele a behíva Prochesch Gusztáv előkelő és jómódú szülőktől származó huszáronkéntes. Hogy az önkéntesi iskolát Nagyváradra helyezték, október első napján a többi vígan élő huszáronkéntes együtt megjelent Prochesch is Nagyváradon. A rokonszenyes külsejű szőke ifjú disztigált föllepésével előkelő összeköttetésekhez jutott és az előkelőbb családok szívesen látták körülbíni. De az éjjelezés és a tivornyázás sok adóssággá sodorták. Az állandó pénzavarban szenvedő ifju nem volt válogatos a pénzszedés módzataiban. Mindezt, a hol megfordult, adósságot csinált és kölcsön kért. Ez az életmód természetesen nem maradt titok a felebbvalók előtt és Prochesch sok büntetést szenvedett el. Minden heten 2—3 napon át fogságba tilt. Mindez nem használt s a lümpét teljesen romlásba sodorta az időközben kegyelemről káplári

ranghoz jutott önkéntest. Az önkéntesi tanfolyam leteltével visszakértl ezredéhez s ott a 4. századhoz osztották be. Adósságai itt is szaporodtak s hogy könnyítsen a baján, egy nagyobb összegű váltót hamisított, a Temesvárt lakó nagybátyjának nevére. A váltót leszámolták. De a lejáratkor nem fedezte a váltót s felmutatták nagybátyjának, ki minden rimánkodás dacára nem vallotta magának az aláírást. Prochesch ekkor megszökött. Hamar megcsípték Przemyslben, erős fedezet alatt visszaszállították Gyöngyösrre s ott hadi törvényszék elé állították. A hadi törvényszék a váltóhamisításért káplári rangja és önkéntesi joga elvesztésére és 3 évi várfogságra ítélte a könnyelmű ifjút.

— **Mennyibe kerül egy ember** élelmezése? Egy angol statisztikus számítása szerint az élelmezés költsége évi átlagban: az angolnál 96, a francziánál 92, a németnél 82, a spanyolnál 67, az olasznál 48, az orosznál 46 forint. Természetes, hogy e nagy különbség az áráktól is függ, de a mennyiség szintén különbözik. Így például az angol 380, az olasz 400, a spanyol 480, a franczia 540, a német 560, az orosz 655 font kenyert fogyaszt el évenként, ellenben husz az angol 109, a franczia 37, a német 65, az orosz 52, az olasz pedig 26 fontot eszik meg évente. A magyar emberre vonatkozólag nem állnak rendelkezésünkre adatok.

— **Hat fejszecsapás, tizenegy késszurás.** Bűdöfa községben — mint lapunknak írják — meggyilkolva találták az utczán Zsigmond János vagyonos gazdamebert. Az életlenített holttestre sirva borult rá a meggyilkolt felesége s a nagy siránkozás gyanusnak tetszett az egyik csendőrlő előtt, annál is inkább, mert az asszony ruháján friss vércseppek fedezték fel. Ráírallt tehát, hogy ne is tagadja, ő ölte meg azurát. Az asszony megrettent, aztán bevallotta:

— Igen, én öltém meg mert... Az okot azonban mégis elhalgatta, hanem helyette elmondta a rettenetes részleteket. Álmában lepte meg az urát, először hat fejszecsapást mért rá s mikor ettől elszédült a szerencsétlen, akkor a disznóölő kést tizenegyszer szurta bele, a holttestet pedig kidobta az utczára. A falu felháborodott népének dthé elől csak a csendőrlők mentették meg a gyilkos asszonyt, a kit átadták a királyi ügyészségnek.

— **„Légy az enyém édes!”** Ismeretes, hogy Angolországban és az Egyesült-Államokban bármely fiatal hölgy bíróság előtt pörölheti azt, a ki neki tett házassági ígérteét nem tartja meg. Egy fiatal hölgy ezen az alapon pört indított szomszédjának fia ellen. Hangsúlyozta panaszában, hogy a fiatal ember a szó szoros értelmében nem ígért ugyan házasságot, hanem „Légy az enyém, édes!” kezdetű dalt fuvalózta el neki félre nem ismerhető czélzattal. A pör kimenetele elé nagy érdeklődéssel néznek.

— **Mi az ember?** Nem csupán por és hamu, mert az emberi testben 13 elem van, melyek közül 8 szilárd. Főalkatrésze a szén, rendkívül komprimált állapotban. Egy 70 kilogramm súlyú emberben 44 kilogramm szén van, mely rendes körülmények között 28 köbméter területet foglalna el. Ugyanazon emberben van továbbá 7 kilogramm kőnén, mely szabadon 80 köbmétert venne igénybe. A többi három gázalakú elem légyen (1,7 kgr.), chlor (0,8 kgr.) és fluor (0,4 kgr.). A példaként felvett emberben van továbbá még 22 kgr. szén, 800 gramm foszfor, 100 gramm kén, 1750 gramm calcium, 80 gramm kalium, 70 gramm natrium, 50 gramm magnézium és 45 gramm vas. Látható, hogy a testben nincs nemes érc s alkotó elemei mind közönségesek és olcsók.

— **A legdrágább parlament.** A képviselői államforma sem tartozik azokhoz a javakhoz, melyekben ingyen van részük a nemzeteknek. A parlament sok pénzbe kerül minden országban, de különösen Franciaországban. A francia parlament évi költsége 3 millió forint, míg a német birodalmi gyűlés csak 190.000 forintba kerül. A francia képviselők napidija összesen 2 millió, az elnök fizetése 28.800 forint, Minden két képviselőre jut egy szolga s a könyvtára is igen sok költenek, többnyire regényekre. Kölni víze 600, kékfére 2190, mosdó szerekre 14.400 forint volt a legutóbbi zárszámadásban felvéve.

— **A londoni koldusok** kitűnően értik a mesterségüket. Egy londoni, a koldulást üldöző egyesületnek 300.000 koldul levelet mutatnak be, melyek alapján 80.000 csalót és kőborlót kerített kére a rendőrség. A londoni koldusok különféle furfangjaíról ime két példa:

Egyik koldus azt állítja, hogy nyelvét operáció folytán elvesztette. Az amputált nyelvet nagyobb bizonyosság okáért a mellén spiritusus ügyben hordozta. A konzervált nyelv juhnyelvnek bizonyult.

Egy másik koldus még ezen is túltett. Bejelentette saját halálát és más név alatt pénzt kért a maga temetésére.

— **Két élet egy leányért.** Kala biharmegyei községben Bagonya Márton és Molnár László egy leányba voltak szerelmesek. Feltélenységéből heves szóváltás támadt közöttük, majd birokra mentek és Molnár László csufosan elverte Bagonya Mártont. Elvert Bagonya boszút esküdött ellene és folyton töltött revorverrel járt, hogy ahol találja, ott öli meg Molnár. Tegnap este

nekünk táviratozzák — Bagonya
ben felismerte hangjáról a vele szem-
be vetélytársát. Molnárral együtt jött
már két jegyös barátja. Végh An-
drea Elemér. Bagonya hirtelen elő-
reröré, és gyors egymásutánban
Molnár felé lépett. Az egyik golyó
a halálra megsebesítette, a másik
Elemér szívébe talált. Molnár sértet-
ten és fokozott hatalmas titést mért
a fejére, aki lerogyott. Bagonyát a
tűk elfogták.

**A füzény-tenyésztés Angliá-
jára** virágzik, hogy minden évben
400,000 füzényt lőnek le s ezeket
a fele piacra kerül. Ennél fogva
nemes vad, melynek a tenyésztését ná-
la a jobb módok élvezhetik, ott ne-
máig az alsóbbrendűeknek is táplá-
nok oloszán juthatnak hozzá.

A kisebbik baj. Dyonisius, Sy-
sarnoka, kinos perceiben pótlások-
ra 8 mert verseket írt, azt hitte, joggal
tarthat a költők dicsőségére. Egyszer
Philoszenot, hogy olvassa el legu-
gyumult s ha talál benne valami ki-
múlt — a mi azonban valószínűtlen
mison tetszése szerint az eredet. Phi-
loszen is olvasta hűségesen, de a darab
rossz volt, hogy elejétől végig törülte
belet és egészen újra írta meg. A király
a haragra lobbant a költő vakmerő-
sége mint hogy egészen kurtán szokott
azokkal, a kire meglehetett, tör-
vettette Philoszenot. De a hűség nem
a békében Dyonisius. Azt remélte, hogy
megpuhult már a bürtömben: fölho-
lalt és asztalához ültette. A szegény,
Philoszeno möhöz nyelte az étel-
szarnok minden kérdésére helyeslőleg
vágott. Végre asztalbontás után, Dyo-
nisius a költeményeit s felolvasott be-
jegyzéseit. Kiváncsian várta Philo-
szeno. A költő elfordult szemmel
a le utolsó falatot is — azzal az
felé indult s lekonyult fövel, bánatos han-
mondta:

— Édes fiam, vigyetek vissza a bór-

Arczképek a harisnyakötőn.
Ez szokás kezd lábrakapni az angol fő-
világ között. Eddig a szívőknek a
harisnyák miniatűr arczképeit a keblük-
hordták, most a harisnyakötő csatjában
helyezik. Ezek a harisnyakötők nagyon
kevesek, csupa csipkéből vannak és csatju-
gymántokkal, gyöngyökkel meg minden-
fajta kiegészítéssel rakják ki. A csatnak egy
tűkös rugója van, melyet ha megnyom-
nak, a csat kinyílik és láthatóvá lesz az „ő-
s”. Mindenestire jól el van rejtve az in-
dult szemek elől.

**Mozgó levélgyűjtő-szeker-
ek.** New-Yorkból táviratozzák, hogy
azok a tábornok, a főpostafőigazgató második
osztálya és a postafőigazgató Washington-
ban mozgó levélgyűjtő-szekerényekkel. Ez
a szakadatlan postaforgalmat akarják
megkönnyíteni, a mennyiben ez a mozgó posta-
elérhetetlenséget éjjel-nappal egyhuzamban
szolgálatot. A kísérletezés esetele-
re kedvező eredményre különösen kereske-
delmi birtokosságokkal. A postaszekerény
egy-egy levélhordó kíséri, aki a fela-
lalt tárgyakat, leveleket csomagokat azon-
nal elszállítja a már utra készen viszi be a
postahivatalba.

Furcsa plakát. Párisban nem-
sokára XI. kerület egyes helyein furcsa plakát
tűt meg a figyelmet. Egy uri ember
frank jutalmat ígér annak a ki tudatja
meg, hogy melyik sörházban kényszerítették
arra, hogy zalogba hagyja arany óráját
szertől egy pohár sör ár fejében.

Enek az urnak ugyancsak megártha-
tás az az egy pohár sör!

Ankét a vállfűző ügyben.
Már, a francia kamarához tömér-
kező alkalmakkor a vállfűző ügyben, a melyben
a vállfűző megszüntetését, vagy legalább is
szűkítését kérelmezték. A suffragé uni-
on és az intérvivők hazájában, a hol a leg-
jobb kérdést is minden körben megvitat-
ták a vállfűző sem kerülhetett el az elenged-
hetlen ankét.

A Gaulois ez ügyben több asociétében
széleskörű véleményeket kért ki.

Gyp, a legszellemesebb rancia író és
közvetítő nyilatkozott:

En minden tekintetben a mellfűző el-
szállítokom, mert úgy vélem, hogy an-
nak viselése utatlatos, egészségtelen és soha-
nem gracióz. Ha viseljük, a derék banálissá
válik, a szépeket csúfítja, a nélkül, hogy a
szépség előnyükre válnék.

A Comédie Française kiváló művész-
je: Reichenberg Susanne ellenkezőképpen
közvetítőket mondotta:

A vállfűző a női toaletthez tartozik,
maga úgy, mint a cipő, az őv vagy a kez-
től. Én mindig viseltem, és ha nem viseltem,
amint éreztem magamat. Miért mondják a
szépség izléstelen kacsérágnak? Ez minden,
amit mondhatok róla, oly csekély a jelentő-
sége, mint név. Női toalettcik, a mely a
szépség lágyan gyengéden körülövezi.

A temperamentumos Jane Hading úgy
véleményezi róla, hogy a korzet nem egyébb,
mint vaskésztyű, neki pedig amerikai útja óta
egyetlenség az elve.

Madame Réjanne, a Comédie Française

senek egy másik művésznője a következőket
mondotta:

Mi a véleményem a vállfűzőről? Minden
időnk meg van a maga divatja. A vállfűző
véleményem szerint a mai divattól elválaszt-
hatatlan. XIV. Lajos korában állott igazán
jól a derék, a mi Madame Sans Gêne an-
nak idején két szalaggal helyettesítette. Ma
szinte felesleges, mert a francia nők sokkal
álírásosabb és szebb testalkatúak mintsem,
hogy a vállfűzőre szükségük volna.

A pajkos Ivette Gillbert a következő-
képpen vélekedik:

A nők valamennyien, ha soványak, ha
kövérek, csak nehezen vallják be, milyen fon-
tos toilettécik a vállfűző. Nélküle senkinek
lehet gracióz.

Ilyen különféleképpen vélekednek azok,
a kik után Párisban a divat alkalmazkodik.
Hogy vélekednek nálunk a hölgyek ez érde-
kes és általánosan használt divatcikkéről, ar-
ról csak önkö adhatnak felvilágosítást, tisz-
telt olvasónk

Furcsa oroszlanvadászok.
Salvator állatszelídítő a napokban egy ál-
latseregletet szállított Chavornaiba. A mint
az uton haladtak, az egyik ketracznak az
ajtaja hirtelen fel pattant és a benne levő
nőstény oroszlan azonnal szabadságútra in-
dult. Kiugorván a ketraczból, mindeklőtt
az egyik lovat viláreggelizte meg, aztán el-
futott a közeli erdőbe. Néhány órai vadászat
után — a melyben csak igen kis számú
sportférfiak vettek részt — sikerült az ál-
latszelídítőnek a szabadságot fenevadat a
ketraczhöz visszacsalogtatni.

Az „Ellenzék“ panaszkönyve.

Kolozsvár, szept. 8.

Nagyságos Főgondnok Ur! A Szentersé-
bet Aggház szomszédja vagyok s miután a re-
tenetes ganászag bosszant mindnyájunkat, utána
néztem, hogy honnét ered az. Az aggház hátsó
kapuján épen egy uri fogat rohogott ki, s én
bemenve egy hatalmas és hosszú ganéjombot
láttam, a mi a levegőt egészen megrottya. Egy
ott levő agg férfótól megkérdeztem, hogy miként
tudják eltűnni egy ilyen gazdag intézetben ez
egészségtelen rondságot? Feleletül azt nyertem,
hogy „panaszolnánk bizony mi, mert van ok elég
rá. Nem is gondolná senki a mi nyomorúságos
ellátásunkat. Nincs itt kinek panasznia, mondá
a jobb sorsra érdemes öreg ember, könyös szem-
mekkel, s ha pedig eléadnak panaszunkat, ak-
kor azt kapnánk legfeljebb választ, hogy a ki-
nek nem tetszik a helyzet, hát szabad elmenni.
Le is ut, — fel is ut.

Mint szomszéd tisztelettel kérem Nagyságos
Főgondnok ur, hogy tekintettel a békés jó szom-
szédokra, vesse el azt a ganéjombot, mert bi-
zony már kiálthatatlan reánk nézve, s hogy ne le-
gyünk kénytelenek a városnál panaszt tenni.

Alázatos szolgálja.

N. N.

Sziveskedjen igénytelen soraimat becses lap-
jában a nyilvánosság elé hozni, s ezáltal a szegé-
ny szülőkét figyelmeztetni, — hogy ha egyik
vagy másik a gyermekét valamelyik lakatya-
ban meg akarja látogatni, először vágja magát
„Habt aht“—ba, jelentsen be az őrségen, — hogy
Péter vagy Pál nevű fiát, illetve gyermekét me-
gyen meglátogatni, nehogy úgy járjon, mint én,
a ki a katonai viszonyokat annyira való ismeret-
ségemnek köszönhetem, hogy a letartóztatástól,
illetve a „Dutyi“-tól megmenekedtem.

Kolozsvár 1896. szept. 7.

Hajik Alajos.

mint egy katona férjes leány atyja.

Posta mizeriák.

Már huzamos idő óta óriási rendtelenségek
fordulnak elő a Székelyudvarhelyi posta és tá-
v-írda hivatalnál, s erre nézve, úgy látszik, míg
erélyes fellépések nem történnek illetékes helyen,
nem számíthat a nagy közönség orvoslásra.

Szinte minden napos dolog, hogy itt fel-
adott egyszerű levelek elvesznek, olyan esetek
is napirenden vannak, hogy a sürgönyök fel és
leadásnál megcsontkittatnak, több órai késéssel,
vagy egyáltalában nem kézbesítettek.

S ha mindezekért az illetők a postafőnök-
nél panaszt tesznek, a főnök ur, a helyett, hogy
a dolog végére járjon és a panaszokat orvosolja,
a feleket egyszerűen elutasítja.

Ezeknek folytán kényszerítve érezték ma-
gukat, a postát legnagyobb mértékben igénybe-
vő kereskedők, a mint értesültünk, a m. k.
kereskedelmi miniszterhez panaszt tenni.

Sz.-Udvarhely, szept. hó.

Több sz.-udvarhelyi lakos.

Szerkesztőségi üzenetek.

D. M. Helyt. Tessék panaszával a pénz-
ügyigazgatóhoz fordulni. Stukheil Gyula, a
jelenlegi igazgató igen humánus és igazság-
szerető ember, ki a legszerényebb embernek
is meghallgatja a panaszát s a legnagyobb
készséggel tesz eleget, ha az illetőnek jogos
a kérése.

Mezőségi olvasónak. Mocs. A kolozsi
kerületre lesz bizonyára sok pályázó. Az el-
lenzék, ha jelöltet állít, nagyon meggyűl a
baja a kormány protegáltjának, mert már
választott egyszer ellenzéki képviselőt Kolozs.

T.-t. M.-Vásárhely. Eötvös Bálint dok-
tor, Eötvös Károly fiának a fellépéséről
mi mit sem tudunk. Tudomásunk szerint
eddig az egyetlen komoly jelöltje a függet-
lenségi pártnak dr. Bernády György, kinek
megválasztása bizonyos.

Pietró. Deés. Nincs tudomásunk róla.
Különben is az egész asszonyokkötés olyan
diszkrét természetű dolog, hogy azt nem való
a piacra vinni.

Polgárnak. Nagy-utca. Bizony kár volt
ezt az utcát megszüntetni, de hát a t. városi
tanács fenéketlen bölcsességével nem lehet
birni.

Nem közölhetők: A kánális titka. Hi-
vatalos óra a városban. Miért van sötétség
Tordán? Kell e még egy patika Kolozsvár-
nak? Mennyi lesz a votum ára. Udvarhely?
Mikor bontják a Karolina kórházat? Ki
látta a kolozsvári nők millenáris zászlóját?
Ez az utca végig sáros...

Némó. M.-Vásárhely. Közlebről olvas-
tuk erre vonatkozólag a következő érdekes
adatokat:

A pártatlan pazarlásról hírhedt Lucul-
us nagy és finom műveltségű ur volt, a ki
mint hadvezér megmutatta, hogy felfogja az
élet komoly oldalát, és tékozlása dacára is
hű maradt a jó izléshez. Palotájában minden
istennek külön terem volt szentelve, s min-
den ily teremnek külön szakácsa volt.

Mikor Cicero és Pompejus meglátogat-
ták őt, Apolló termében terítettett számukra
és olyan fényes lakomát csapott, melynek
fényéről maig sem tudunk fogalmat al-
kotni.

A termek művészi tárgyakkal valának
feldiszlve, a melyek az illető isten mytho-
logiájára vonatkoztak, és ha a társalgás fen-
nakadt, költeményeket adtak elő ezen isten
dicsőítésére.

Lucullus maga mértékletes vala; rend-
kívüli tékozlása csak pompa volt, melylyel
hűségét akarja kielégíteni. A gyümölcster-
meles nagy szenvedélye volt; neki köszönhető
a nyugat a csasznyét, ő hozta az első cse-
resnyéket Ázsiából Európába, melyeknek
kittűnő gyümölcsét a Mithridates elleni há-
boru alkalmával tanulá megismerni.

Az ókori gasztronómia a sseresnye jó
ízét több históriai nevezetességgel feldicsérte
Potemkin, Katarina császárné kegyence,
Oroszországban a szatla számára külön üveg-
házban természetesen kittűnő faju csasznyét, és
a különben igen takarékos Nagy Frigyes
udvari kertészenek minden egyes szem cse-
resnyéért, a mit január hóban asztalára jut-
tatott, egy tallért fizetett.

A rómaiak idejében a szakácsok magas
állást foglaltak el; igen jól fizették őket, s
minden új feltalásért, a mit a gasztronómia
terén tettek, jutalmakkal lőnek elhalmozva.

Marcus Antonius Kleopatra szakácsa-
nak egy egész várost adományozott jóvel-
meivel együtt. Traján császár ideje alatt egy
Apicius nevű római nagy hírnévre tett szert
rendkívüli pazarlása és a szakácsművészetben
való kiváló ügyessége által; különös mártá-
sokat és pástétomokat talált fel, s ő fedezte
fe a ma már ismét elveszett titkot: osztri-
gát frissen tartani.

Apicius Traján császárnak, mikor az
spártaiak elleni háboruban országán kívül tá-
borozott, naponkint osztrigát küldött, me-
lyek oda olt frissen érkeztek, mint ha az
nap lettek volna kihálászva. Mártásaira 1 mil-
ió 500,000 tallért küldött, s mikor egy iz-
ben számláját összeállította s azt vette észre,
hogy nincs több pénze 60,000 tallérnál, meg-
mértte magát, mivel már abból nem élhet-
te meg. Nemokára rá a római konyha az
ostoba tehetetlenség rabszolgája lett és csak
azon volt, hogy szörnyűségeiben felülmúlja
magát. Vitellius császár egy izben lakomát
adott az ücsöce tiszteletére, melyen számta-
lan más ételen kívül 7000 madár és 2000
darab hal lőn feltálva.

Cladius kinyilatkoztatta, hogy egy tál
szarvasgombát többre becsült minden hadve-
zéri dicsőségénél. Tiberius szabad idejét Ca-
riban esztelen lakmározásokkal töltötte. Geta
az egyes ételek kezdő betűi szerint az egész
menu abc-jét régigette.

Domitian császár megjelent egy izben
a szenátusban és hosszú, ünnepélyes beszéd-
ben a nemes gyűlekezetnek, mely hajdan az
egész földgolyót uralta, azon kérdést terjeszté
elő, hogy minő mártással legyen egy hal, a
mit a királynak ajándéka küldtek, szervi-
rozva. Hosszabb és komoly tanácskozás után
egy akkoriban ismeretes, még Apicius által
feltalált sauce lett meghatározva, melyhez
aztán a császár belegyezését adta, akár egy
ujjonan szerzett provinciának az országba
való bekebelezéséről lett volna szó.

A szultán és udvara.

A londoni „Fortnightly Review“-ban
Davey Richard a következőket írja Abdul
Hamid udvaráról: Minden jószándéku ház-
tartási reformok dacára a szultán udvara
ezernyezer előditől hemzseg, kik titkár, fő-
lőnök, palotahivatalnok s egyéb neveket és
címeket viselnek Ezek szolgálatára 300—400
rabszolgá áll, — kiket baldatsiknak ne-
veznek.

A császári ház konyhája hihetetlenül

nagyszerű módon van berendezve, de kell is,
mert a Yildiz-kioszk vagy nyolcszáz emb-
ert és asszonyt táplál, természetesen a szul-
tán költségére.

Szavahihetők emberek azt mondják, hogy
a császári konyhában négyszáz szakács és
kukta foglalatokodók, török francia és olasz
szakácsok felügyelete alatt.

A szultán háreme, vagy inkább a ház-
tartás női osztálya, ezeröttszáz nőszemélyből
és rabnőből áll, különféle osztályokba (Laira)
csoportosítva.

A szultánnak négy kadinája, vagy tör-
vényes felesége van s emellett számtalan ke-
gyencznője. A legtöbbjét fiatal korukban
veszik meg vagy lopják el cserkesz és geor-
giai szülöktől.

A hárem élén a szultán nevelőanyja
áll, egy nyugati eszméknek hódoló intelligens
asszony, kinek nagy érzéke van a takarékos-
sághoz. Tekintélye föltétlen az asszonyi hier-
archia fölött; ha kikocsizik, épp oly katonai
kísérettel kap, mint a szultán.

A fő-hukamarásné szintén idősebb
intelligens asszony, amolyan alkirálynő, ki a
valideh-szultánát helyettesíti. Egy magas-
rangú európai hölgy, kinek a hárembe sza-
bad bejárata van, azt mondja, hogy a hárem
lakói tulnyomólag európai divat szerint ölt-
ködnek, a legdrágább párisi és bécsi sző-
veteket viselik s csak úgy roskadoznak a
pompa gyémánt és gyöngyökcserepek alatt.

A háremhölgyek közt több pasának a
fésége is van, kik bizonyos időre (fölváltya)
amolyan palotahölgy-féle szolgálatokat telje-
sitenek.

Ebbe az asszonyi hierarchiába számí-
tatnak továbbá a palotahivatalnokok feleségei
is, kik szintén a szultán költségén elő-
ködnek.

A háremhölgyek több szabadságot él-
veznek, mint közönségesen hiszik. Az előirt
fátyollal akárhová elmehetnek, látogatásokat
tehetnek, s nem egyszer látni őket a bazá-
rokban, Péra fő utcáin, a sétátereken. Nyá-
rant a Bosporus mentén az ázsiai édes vi-
zeknél, őszkor és tavaszkor az európai olda-
lon tartózkodnak. Gyalog azonban sohasem
látni őket. Mullattatásukra a palota kertjében
színház van fölláltyva, melyben operetteket s
balletet adnak elő.

A szultán maga nagyon egyszerű, mun-
kás életet él. Hat órákor kel s egy titkárral
elől dolgozik, a mikor megreggelizik. Azu-
tán sétál, vagy csolnakázik, palotájának a
kertjében. Visszatérte után kihallgatásokat ad
Esti 8 órákor ebédel, néha egyedül, néha
valamelyik nagykövetnek társaságába. —
Esténként valamelyik fiával négykezes dara-
bokat játszik a zongorán. Nagyon kedveli
a könnyű zenét, különösen az „Angol asz-
szony lányát“. Ugy öltözik, mintegy euró-
pai gentleman, hosszú fekete kabátján csak
ünnepélyes alkalmakkor van egy-egy nagyobb
rendjel.

Ő az első szultán, ki diszben nem hasz-
nálja a gyémántos turbánt vagy fezt. Ven-
dégek fogadásánál az amerikai köztársaság
elnöke nem tíz kevesebb ceremóniát, mint
ő. Látogatóját maga mellé ülteti a szofára,
a neki följárólott czigaretteit maga gyújtja
meg. Miután hivatalosan az ételvezeték föl,
hogy a szultán csak törökök és arabok be-
szél, a társalgás egy tolmács közvetítésével
folyik, ambar a szultán tökéletesen bírja a
francia nyelvet.

A szultán preszumptív utóda Resid
effendi, az őcsöce, Háremével és udvartartá-
sával együtt a Csiragan-palotában őrzik,
mint államfogyót.

Nem szabad még csak levelet, könyvet,
vagy hírlapot is juttatni hozzá, annál kevés-
bé fogadhat látogatókat, úgy, hogy a külvil-
ág menetéről abszolúte nincs értesülve. Ha
hozzá vesszük, hogy az udvari elődsiek ne-
velték, elgondolhatjuk, hogy mily szellemi
színnel lép a trónra, ha lép.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósításai,
és sürgöny-levelei.)

Országgyűlés.

Budapest, szept. 10.

A képviselőházban ma folytatták
a bűnvádi perrendtartásról szóló tör-
vényjavaslat részletes tárgyalását.

A tárgyalás nagyon simán folyt.

Leégett gyár.

Budapest, szept. 10.

Az új szegedi Kender-gyár tegnap
este leégett.

Interparlamentáris konfe- renczia.

Budapest, szept. 10.

Az interparlamentáris konferen-
czia programját tegnap este végleg
megállapították.

A nemzeti országos kaszinó és a
park klub fényes estélyeket fognak
adni a tagok részére.

Desseffy Arisztid titkár bejelen-
tette, hogy a képviselőháztól a költ-
ségekre még 24,000 forintot kell kérni
s így lesz összesen 30,000 forint a bi-
zottság rendelkezésére.

Tisztelgés Wlassics minisz- ternél.

Budapest, szept. 10.

A most Budapesten megtartott közmü-
velődési egyesületi kongresszuson a közel 1000
tanítóból álló nyitrai megyei tanítótestület, a
mely egyszersmind alapító tagja a „Felvidéki
Magyar Közművelődési Egyesület“-nek, szin-
tén képviselve volt, még pedig 250 tagja ál-
tal. Ezeknek egy küldöttsége tisztelgett ma
Wlassics közoktatásiügyi miniszternél. A mi-
niszter igen szívesen fogadta a küldöttséget
és Libertiny Gusztávnak, a küldöttség veze-
tőjének talpraesett beszédére meleg hangon
válaszolva, kiemelte, hogy a nyitra megyei
tanítótestület azok közé tartozik, a melyek
nemcsak buzgósággal, de kellő tapintattal is, és
azért nagyobb sikerrel fáradoznak a magyar
kultúrális érdekek megkivánt előmozdítására
és a magyar nyelv terjesztésén. A küldöttség
ezután Szathmári György miniszteri tanácsos-
nál is tisztelgett.

A zentai hős emléke.

Zenta, szept. 10.

Szeptember 11-én lesz a zentai
csata 199-ik évfordulója. Az idei év-
fordulót fényes ünnepségekkel készü-
nek megülni a zentaiak. Lavanyai Je-
nőnek, a zentai hősnek ugyanis —
mint már jeleztük — szobrot akarnak
állítani a város főterén s az idei ün-
nepély első száma a szoboralap javára
rendezendő ünnepségek hosszú sorozo-
ának. Az idén fényes hangverseny
lesz a m. kir. opera és a nemzeti szin-
ház tagjainak közreműködésével, ezen-
felül közeledik lesz az Eugen-szigeten,
a hangverseny után pedig táncmu-
latság. A megye közönségének színe-
java részt vesz az ünnepélyen és a fő-
városból is nagyszámú és előkelő író
és művész járul el ez alkalommal
Zentára. A budapestiek 11-én, pénte-
ken reggel indulnak a központi pá-
lyaudvarból. Mint értesülünk: Nopcsa
intendáns, Káldy igazgató, Ábrányi
Emil, Ábrányiné, Mikszáth Kálmán,
Takács Mihály, Maróthy Margit, Papp
Dániel, Vészi József főszerkesztő, Pe-
kár Gyula és még számosan fognak
Zenta város vendégszerető meghívása
folytán az ünnepélyen részt venni.

A czár utazása.

Kopenhága, szept. 10.

Az orosz czári pár tegnap déli
12 órákor a Sarksillag hajón megér-
kezett. A kikötő lépcsőjénél a Preoba-
senszky ezred egyenruháját viselő ki-
rály, a királyné és a trónörökös, a ki
szintén orosz egyenruhát öltött, fogadta
őket. Ott volt továbbá a trónörökösné,
a walesi hercegné és más fejedelmi
személyek. Miután a diszörség, a mely
a testőrezredből telt ki, a nemzeti
himnusz hangjai mellett ellépettett, a
felségek és más fejedelmi személyiségek
a Bernsdorff kastélyba hajtottak. A
kocsizás kerülő uton, zászló-diszben pom-
pázó föutczán át történt, a hol nagy
embertömeg hullámozott. A felségeket
mindenütt lelkesülten fogadták.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

Fogházások — kívánatra altatással, —
érzékeny fogak kezelése, odvas fogak plom-
birozása, ros gyökerekre teljes arany kor-
nak a modern fogtechnika legújabb vívmányai
szerint, szabadalmazott iny-lemezek, kényes
természetűknél szájpap nélkül is alkalmaz-
ható fogcsorok készülnek

FEKETE ANTAL,

Dr. Podor operateur fogorvosi- és fog-technikai
műtermében, Jókai-u. 3. I. e.

Folyó év február elseje óta saját keze-
lőnk alatt álló

áruraktáraink

